

MINISTERIE
VAN BUITENLANDSE ZAKEN
'S-GRAVENHAGE

71550
14-10-53 B
Bijk
10
rech

VERZOEKE BIJ BEANTWOORDING, KENMERK, ONDERWERP, DATUM EN NUMMER TE VERMELDEN

DK 12 October 1953 3a.

Kenmerk: DWS/IE
Onderwerp: Verslag Conferentie Rome.
Bijl: 2

Datum: 14 October 1953.
Nummer: 127207-8508 'GS
Fotonummer: 83051 e
GEHEIM.

././ Ik heb de eer U hiernevens ter kennisneming aan te bieden het rapport van de conferentie, welke van 22 September tot en met 9 October jl. te Rome is gehouden omtrent de instelling van een Europese Gemeenschap, zomede het verslag van de Voorzitter van de Nederlandse delegatie, die aan deze heeft deelgenomen.

Het in eerstgenoemd rapport vermelde document CIR/SP/PV2, betreffende de gedachtenwisseling met de vertegenwoordigers van de Assemblée ad hoc, zal U eveneens worden toegezonden, zodra het dezerzijds uit Rome is ontvangen.

Afschrift van deze brief en de bijlagen heb ik rechtstreeks aan onze Ambtgenoten toegezonden.

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,

Aan
Zijne Excellentie
de Heer Minister-President
te
's-GRAVENHAGE.

DELEGATIE-VERSLAG
VAN
CONFERENTIE EUROPESE GEMEENSCHAP
TE
R O M E .

De conferentie te Rome, die van 22 September tot 10 October heeft geduurd, en waaraan deelgenomen werd door de plaatsvervangers van de Ministers van Buitenlandse Zaken, vergezeld van ambtelijke experts, heeft in haar laatste zitting ./. bijgaand eindrapport aanvaard.

Na de opeenvolgende bijeenkomsten van de Ministers van Buitenlandse Zaken betreffende de Europese Gemeenschap, heeft de conferentie in Rome het nut gehad dat de standpunten der verschillende landen zich duidelijker aftekenen, terwijl mede meningen zijn geformuleerd op een aantal hoofdpunten van het ontwerp-statuuat van de Assemblée Ad Hoc van Straatsburg.

Voor de meer in bijzonderheden gaande beschrijving der door de verschillende delegaties ingenomen standpunten moge ter bekorting worden verwezen naar het rapport.

Wat de economische integratie betreft is gebleken dat de Nederlandse voorstellen voor de bereiking van een douane-unie als eerste stap op de weg naar een gemeenschappelijke markt het meest concreet waren en in zeker opzicht het verst gingen. Zij bieden de grootste waarborg dat een begin met economische integratie zal worden gemaakt. Het Duitse standpunt bood deze waarborg in mindere mate. Het kenmerkte zich enerzijds daardoor dat het de nadruk ook legde op de monetaire en financiële zijde van het vraagstuk onmiddellijk van den aanvang af. Het keek aan de andere kant reeds verder dan de douane-unie en vatte het einddoel, nl. de gemeenschappelijke markt, in het oog. De Duit-

Duitsers bleken bereid om de gemeenschap supra-nationale bevoegdheden van wettelijke aard toe te kennen op het gebied der tarieven en afschaffing van handelsbelemmeringen, op het financiële en monetaire terrein wensden de Duitsers tenminste de mogelijkheid te openen tot het doen van bindende aanbevelingen door de organen van de gemeenschap. De Belgen lijken ten aanzien van het van Nederlandse zijde gewenste automatisme tot bereiking van een douane-unie vooralsnog aan onze zijde te staan, overigens naderen zij de Duitse visie in hoge mate. De Luxemburgers mogen worden geacht bereid te zijn de Belgen te volgen en wellicht ook met de Nederlandse voorstellen mede te gaan, zij het onder een reserve ten aanzien van de Luxemburgse landbouw. Van de Italianen, hoewel op vele punten betrekkelijk vaag, mag worden verondersteld dat zij zich tenslotte eveneens op het Duitse standpunt zullen plaatsen. Het Franse standpunt mag minimalistisch worden genoemd, in zoverre dat behoudens liefdesverklaringen aan schone doeleinden, de gemeenschap volgens hen voorlopig niet behoort te worden toegerust met bevoegdheden nodig om een gemeenschappelijke markt te bereiken, waardoor zij zich zal moeten beperken tot het uitvoeren van studies welke wellicht zouden kunnen leiden tot het doen van raadgevingen aan de zes landen.

Ten aanzien van de institutionele organen is Nederland alleen blijven staan in zijn standpunt ten opzichte van het tijdstip, waarop voor de eerste maal directe verkiezingen voor de volkskamer zullen worden gehouden. Het rapport van de conferentie geeft de standpunten, voor wat betreft de senaat, duidelijk weer. Op het terrein van de executieve is het wenselijk nog enige algemene opmerkingen hieronder te doen volgen.

De Duitsers bleken grote waarde te hechten aan de toekenning van bevoegdheden, hoe dan ook, aan de supra-nationale executieve. Hieraan ligt ten grondslag de gedachte, dat men daardoor de mogelijkheid schept van een politiek spel op Europees niveau, eigenlijk een der voornaamste doeleinden, waarom men de vorming

van de gemeenschap wenst. Ook de Italiaanse gedachten bewogen zich in deze richting. Bij het preavaleren van het politieke doel der gemeenschap wordt de in het verdrag op te nemen omschrijving der taken van minder betekenis geacht. De Franse houding ten aanzien van de executieve van de gemeenschap was in de eerste twee weken van uiterste soberheid, men wenste geen aantasting van de bevoegdheden van de Hoge Autoriteit van de KSG en van het Commissariaat van de EDG en zag de stichting van een nieuw orgaan alleen dan als noodzakelijk indien een duidelijke taak aan dit orgaan zou worden gegeven. Bovendien waren de Fransen van mening dat de executieve organen der doelgemeenschappen (KSG en EDG) naast een eventueel op te richten executief orgaan van de Europese Gemeenschap zouden moeten staan, waardoor de overkoepeling zou geschieden door de Raad van Ministers. Kort voor het einde van de conferentie is van Franse zijde een algemene samenvatting gegeven, die - ondanks haar vrij gezwollen argumentatie - slechts kan leiden tot de conclusie dat naast het parlement een executieve van de Europese Gemeenschap in het leven zal worden geroepen, wier taak slechts zal zijn de voorbereiding van de uiteindelijke invoering in de gemeenschap van KSG en EDG. Duidelijk werd gesteld, dat nieuwe supra-nationale bevoegdheden niet aan dit orgaan zouden kunnen worden gegeven dan nadat hierover nieuwe verdragen tussen de regering-en zouden zijn gesloten. Deze Franse conceptie heeft een executieve voor ogen die supra-nationaal zal zijn "par une anticipation sur leurs pouvoirs d'avenir", doch die bij in werking treding van het Verdrag slechts adviezen zal kunnen uitbrengen. Men moet wel bijzonder politiek geschoold zijn om een zodanige conceptie als reëel te durven aanmerken. De Fransen geven te kennen, dat door samenwerking van parlement en executieve, ondanks de uitsluitend adviserende taak van deze, bij goede keuze van personen een levendigheid van gedachtenvorming zal ontstaan, die de toekomstige ontwikkeling zal bevorderen. Het is deze gedachte, die door Duitsers en Italianen als "hoopgevend" wordt aanvaard. De Belgen stonden ten aanzien van de executieve voor wat betreft haar econo-

economische taak meer aan onze zijde; de Luxemburgers spraken zich niet onomwonden uit. Het Nederlandse standpunt is bekend, het is er van uitgegaan dat een reële nieuwe taak, als economische integratie, aanwezig zal moeten zijn, terwijl politieke overkoepeling van KSG en EDG zonder nieuwe taak geen zin zou hebben.

De indruk is verkregen dat de Duitse delegatie in het algemeen het meest actief is geweest in haar pogingen om reële resultaten te bereiken. Dit is o.a. tot uitdrukking gekomen in de van deze delegatie uitgegane voorstellen speciaal op economisch terrein. Het is aannemelijk dat de Duitsers op grond van hun instructie een vrij grote bewegingsvrijheid hadden. De Italianen waren in vele opzichten vaag, terwijl ook de Belgen niet steeds duidelijk hun standpunt wilden of konden bepalen. De Fransen waren in het begin voornamelijk een remmende invloed tot zij aan het eind van de conferentie kwamen met de boven aangegeven buiging naar diegenen, die een Europese Gemeenschap in de eerste plaats wensden als politiek instrument.

x x

x

De economische sub-commissie heeft wellicht het meest vruchtbaar gewerkt. Zij heeft zich min of meer los kunnen maken van de terminologie, die bijna klassiek was geworden in de opeenvolgende communiqués der Ministers-bijeenkomsten, hetgeen heeft geleid tot een debat waarin men tot zekere hoogte elkaars standpunten heeft kunnen begrijpen en eigen standpunt bepalen.

De institutionele sub-commissie heeft een ander verloop gehad en wel voornamelijk doordat in deze commissie voortdurend moest worden gewerkt met veronderstellingen ten aanzien van taken, die de gemeenschap al of niet zouden worden toebedeeld. Het institutionele gedeelte van het rapport is, evenals de daarover gevoerde discussies, meer geweest een, overigens moeilijke bereikte, opsomming en ontleding van standpunten

- dan -

dan een uitwisseling van gedachten, teneinde punten van overeenstemming te bereiken.

Er is weinig onderhandeld in de ware zin des woords. Het "geven en nemen" om daardoor te trachten verschillende standpunten tot elkaar te brengen heeft minder plaats gevonden dan men had mogen verwachten. In het rapport springen dan ook, naast de meer algemeen gestelde punten van overeenkomst, de verschillende uitgangspunten, waarmede de delegaties ter conferentie kwamen, in het oog. Dit moet daaraan worden toegeschreven dat vermoedelijk het merendeel der delegaties strak omlijnde instructies had, hetgeen, zoals bekend, ook met ons het geval was. De Nederlandse delegatie heeft uiteraard zich strikt gehouden aan elk onderdeel der haar gegeven opdracht, zij heeft echter gemeend niet te mogen nalaten de regering op de hoogte te houden van bepaalde gedachten, die door het verloop van de conferentie bij haar waren opgekomen.

x x

x

De ervaring van de conferentie heeft geleerd, dat de Fransen strikt afwijzend staan tegenover economische integratie welke zich in een afzienbare toekomst zou voltrekken. Zelfs hun voorstel ten aanzien van de politieke overkoepeling van KSG-EDG is van weinig onmiddellijk belang. Deze wordt naar een later tijdstip verschoven. De verandering der Franse houding gedurende de conferentie mag wellicht worden geïnterpreteerd als een aanwijzing dat Frankrijk, indien in de toekomst tot concessies genoopt, deze eerder zal zoeken in het toestemmen tot schepping van politiek overkoepelende organen dan in het geven van nieuwe, met name concrete economische, taken aan de gemeenschap. Indien men zich afvraagt of het waarschijnlijk is, dat bijv. van Duitse zijde, Frankrijk onder pressie zal worden gezet om in het verdrag regelen van positieve betekenis voor de economie op te nemen, zo dient geconstateerd, dat van neiging daartoe niet gebleken is, integendeel. Het is onmiskenbaar dat er neiging bestaat Frankrijk te ontzien mede

om ratificatie van het EDG-verdrag niet in gevaar te brengen.

De vraag wat van Nederlandse zijde nog zou kunnen worden gedaan vóór de Ministersconferentie in Den Haag, leidt tot de suggestie dat zoveel mogelijk zal moeten worden getracht met andere landen overeenstemming te bereiken op die punten, waar de standpunten gebleken zijn niet al te ver uiteen te liggen. In de eerste plaats komen voor eventuele stappen in aanmerking de Belgen en Duitsers en de verwachting mag worden uitgesproken dat - indien daardoor een zekere mate van overeenstemming kan worden tot stand gebracht - het mogelijk zal zijn om de Italianen zich daarbij te doen aansluiten. Of veel te bereiken valt, zal de vraag zijn. Uitslatingen in de laatste dagen der conferentie wijzen er op, dat van Duitse zijde waarschijnlijk desnoods genoeg zal worden genomen met de instelling van politieke organen met bevoegdheden, die, behoudens studieopdrachten, niet verder zullen gaan dan overkoepeling van KSG en EDG. De Duitsers worden daarbij mede geleid door de overweging, dat hoe dan ook van de Europese Gemeenschap, die bestemd is zo'n belangrijk element in het wereldbeeld te vormen en in menig opzicht bepalend voor het Amerikaans beleid t.o.v. Europa kan blijken te zijn, iets terecht moet komen en Franse medewerking daartoe onmisbaar is.

x x
 x

Alvorens dit verslag af te sluiten meen ik, dat de ervaring te Rome heeft geleerd dat een ad-hoc-conferentie van plaatsvervangers als deze minder geëigend is om werkelijke resultaten te bereiken. Een conferentie van langere duur, waarin regelmatig in commissies en subcommissies gewerkt zal worden, lijkt meer geschikt om een dergelijke moeilijke materie te behandelen. Het is derhalve wellicht gewenst om, na de Ministersconferentie in Den Haag, voor de verdere arbeid een opzet te kiezen in de geest van hetgeen destijds voor de onderhandelingen over het EDG-verdrag is geschied.

De

De taak van de delegatie werd zeer verlicht door de grote steun, welke Hr.Ms.Gezant te Rome en diens medewerkers voortdurend hebben gegeven en de geest van samenwerking die tussen de leden dezer delegatie heeft geheerst.

Rome, 10 October 1953.